

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Havet og kysten mellem Hundested og Rørvig
Natura 2000-område nr. 153
Habitatområde H134
Fuglebeskyttelsesområde F102

Udgiver: Miljøstyrelsen
Redaktion: Miljøstyrelsen Sjælland

Forsidefoto:
Korshage og Flyndersø set fra luften
Fotograf Peter Leth

ISBN: 978-87-7564-855-9

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	4
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	5
1.2.1 Anden lovgivning	6
1.2.2 Andre relevante planer	6
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	8
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	8
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	10
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	10
1.4.2 Befolkningen	10
1.4.3 Menneskets sundhed	11
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	11
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	11
1.4.6 Landskab.....	11
1.4.7 Arter	12
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	12
1.5 Eksisterende miljøproblemer	12
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	12
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	13
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	13
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	16
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	17
1.10 Overvågning	18

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 153 Havet og kysten mellem Hundested og Rørvig består af habitatområde nr. 134 Havet og kysten mellem Hundested og Rørvig og fuglebeskyttelsesområde nr. 102 Havet mellem Korshage og Hundested. Området er placeret mere end 15 km fra den danske grænse. Natura 2000-planens indsatser bidrager bl.a. til at sikre eller genoprette levesteder for levedygtige bestande af de trækkende ynglefugle hedelærke og rødrygget tornskade.

Natura 2000-planens indsatser om hensigtsmæssig pleje af naturtyper og om, at der arbejdes for at sikre arters levesteder, vil kunne påvirke levesteder for hedelærke og rødrygget tornskade og hermed potentielt kunne påvirke arternes forekomst på vinterkvarterer og i yngleområder udenfor landets grænser.

Det meget beskedne antal ynglepar i Natura 2000-området sammenholdt med arternes meget udbredte forekomst udenfor landets grænser gør, at påvirkningen over landets grænse for disse arter anses for forsvindende lille.

Planens øvrige tiltag for naturtyper vurderes pga. områdets beliggenhed fjernt fra landegrænsen ligeledes ikke at være grænseoverskridende.

En indsats om opdatering af vejledning vedrørende klappning i Natura 2000-områder kan teoretisk få betydning for tilstanden af havbunden i områder, som benyttes af trækkende ederfugle. Det kan derfor ikke udelukkes at Natura 2000-planen kan få betydning for de trækkende ederfugle og hermed få en effekt over landegrænser.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-planen for området beskriver overordnet set et program for en plejeindsats, som skal medvirke til at sikre eksisterende beskyttede naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget.

Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen har fokus på at sikre synergieffekter, skabe større sammenhæng i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i områderne fx ved at sikre en hensigtsmæssig pleje og hydrologi. Dette kan ske gennem eksisterende og kommende tilskudsordninger vedr. plejeindsatser.

Indsatsen beskrevet i planen medvirker ligeledes til at bekæmpe invasive arter, ligesom den bidrager til at skabe flere muligheder for naturoplevelser for lokalbefolkningen i området.

Overordnet set medvirker planen til, at fugle på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau og at øvrige arter og naturtyper opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om at vurdere behovet for eventuel regulering af fiskeri. Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau (nationalt niveau for fuglene). Målet er, at

- Områdets væsentlige forekomster af naturtyper og arter med enten stærkt ugunstig bevaringsstatus eller som i Danmark har en særlig stor forekomst sikres, idet der er særlig fokus på naturtyperne bugter og vige (1160), strandvold med flerårige planter (1220), grå/grøn klit (2130), tidvis våd eng (6410), rigkær (7230) og avneknippemose (7210) samt rasteområder for ederfugl. Ved interessekonflikt omkring Flyndersø prioriteres rigkær og tidvis våd eng over avneknippemose.
- Områdets marine del herunder særligt bugter og vige (1160) udvikles og fastholdes som tilstrækkeligt uforstyrrede områder med god vandkvalitet og en karakteristisk fauna og bundvegetation, hvilket bidrager til områdets kvalitet som raste- og fødesøgningsområde for ederfugl.
- Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning samt gode spredningsmuligheder for naturtypernes karakteristiske og sjældne arter samt for arterne på udpegningsgrundlaget. Den økologiske integritet for området sikres derudover ved god vandkvalitet gennem

reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

N153 er beliggende i vandområdedistrikt Sjælland. Området ligger desuden i Havstrategidirektivets Marin-atlantiske region. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i

basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegning af nationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om nationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af nationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af nationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelsehensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om nationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en

lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Forekomsten af *strandvold med enårige planter* (1210) har god naturtilstand. Der er kortlagt en lille forekomst på ca. 2,4 ha af *strandvold med flerårige planter* (1220). Naturtilstanden er god. Der er kortlagt ca. 6,4 ha *strandeng* (1330). Naturtilstanden er i god eller høj naturtilstand. En lille andel af strandengene er truet af invasive arter. Der er kortlagt ca. 9 ha *forklit* (2110). Tilstanden er generelt god. Der er kortlagt et lille areal *hvid klit* (2120) på 0,45 ha. Forekomsten har moderat naturtilstand. Forekomsten af *grå/grøn klit* (2130) i området er betydelig. Der er kortlagt ca. 24 ha. Naturtilstanden er omtrent ligeligt fordelt mellem arealer med henholdsvis moderat og god naturtilstand. Der er kortlagt ca. 11 ha *klithede* (2140). Naturtilstanden er generelt god. En lille *klitlavning* (2190) på ca. 1,2 ha er i moderat naturtilstand. Der er kortlagt ca. 0,5 ha *enebærklit* (2250) i god naturtilstand. Der er kortlagt ca. 6,5 ha *tidvis våd eng* (6410) i god tilstand. Der er kortlagt ca. 8 ha *avneknippemose* (7210). Arealet har moderat naturtilstand. Der er kortlagt ca. 4,2 ha *rigkær* (7230) i god naturtilstand.

I området er der kortlagt én småsø - Flyndersø - med habitatnaturtypen *strandsø* (1150). Denne naturtype er ikke tilstandsberegnet. Endvidere er der i området kortlagt én sø over 5 ha. Det drejer sig om Dybesø, som henregnes til naturtypen *kransnålalgesø* (3140).

Der er kortlagt tre marine naturtyper i området - *sandbanke* (1110), *bugter og vige* (1160) samt *kystlaguner og strandsøer* (1150). *Sandbanke* (1110) er den mest udbredte marine naturtype med 2.490 ha. NOVANA-overvågningen har vist at, sammenhængende ålegræsforekomster når næsten ud til 6 meters dybde. Naturtypen er et vigtigt fourageringsområde for fugle. Naturtypen *bugter og vige* (1160) er kortlagt med 990 ha. I NOVANA-overvågningen er der lavet ålegræsundersøgelser i Rørvig Bugt i 2012. Her når den sammenhængende ålegræsforekomst ud til 4,7 meter i bugtens østlige område. I bugtens nordlige område, er der også observeret enkelte forekomster af havgræs, som når ud til 3,5 meters dybde. I de undersøgte ålegræsområder, er det meget sparsomt med sten, hvor på større algesamfund kan vokse. Flyndersø på 2 ha er den eneste kortlagte sø af typen *strandsø* (1150) i området.

Mygblomst, hedelærke og rødrygget tornskade er alle på områdets udpegningsgrundlag, men der er ikke udviklet et tilstandsvurderingssystem for arternes leve-/voksesteder.

Mygblomst er tidligere fundet i området (2006 og 2007), men er trods eftersøgning ikke registreret i forbindelse med novanaovervågning siden 2007. Årsagen til denne tilbagegang vurderes primært at skyldes ændrede vækstbetingelser forårsaget af stormflodshændelser, hvor havvand er trængt ind over mygblomsts voksesteder. Det kan ikke udelukkes, at en meget intensiv hestegræsning i samme periode også har påvirket biotopen i negativ retning.

Den nationale bestandsstørrelse er usikker og rummer betydelige fluktuationer på de enkelte forekomster.

Hedelærke er første gang overvåget i området i 2019. Her blev der ikke registreret yngleforekomst. Området rummer arealer med klithede og grå/grøn klit med spredtstående buske og træer. Et terræn som forventeligt tilfredsstillende hedelærkes krav til ynglelokalitet. Det vurderes alligevel ikke på nuværende tidspunkt at være muligt at fastslå om områdets karakter og størrelse kan understøtte en stabil yngleforekomst af hedelærke.

Ifølge DCE's seneste NOVANA-afrapportering for fugle er hedelærkes udbredelse blevet kraftigt forøget mellem 1993-1996 og 2014-2017, hvor arten har spredt sig meget i Midt- og Østjylland, og der er kommet nye, spredte yngleforekomster på Fyn og Sjælland. I 1990'erne vurderedes landsbestanden at være 300 par, mens den i 2014-2017 er opgjort til 650-850 par.

Rødrygget tornskade er ny på udpegningsgrundlaget og er første gang overvåget i 2019. Der blev ved den lejlighed registreret tre ynglepar i området. Områdets karakter med lysåbent græsland med spredte buske og træer vurderes at kunne understøtte en fortsat yngleforekomst af rødrygget tornskade.

Ifølge DCE's seneste NOVANA-afrapportering for fugle forekommer rødrygget tornskade udbredt over hele Danmark, og udbredelsen har været stigende på både kort og lang sigt.

Det maksimale antal rastende ederfugle talt i perioden 2004-2009 er 10300. I perioden 2010-2017 er det maksimale antal på 4741 fugle. I betragtning af de meget store udsving i antallet af talte fugle, vurderes det ikke muligt at fastslå en udvikling, omend noget kunne tyde på en tilbagegang set over hele perioden fra 2004 til 2016.

Ifølge DCE's seneste NOVANA-afrapportering for fugle er det svært at sammenligne resultaterne fra de landsdækkende tællinger fra før 2004 med de nutidige, pga. metodeskift i overvågningen. De større år-til-år variationer i antal kan således afspejle ændringer i opgørelsesmetode i kombination med reelle bestandsændringer. Ud fra de foreliggende data vurderes det, at bestanden af rastende ederfugle i den lange tidsperiode måske steg fra 1970'erne til et bestandsniveau på mindst 800.000 omkring 1990, hvorefter den er faldet. I den kortere tidshorisont har bestanden sandsynligvis været stabil på et lavere niveau omkring 500-600.000 fugle ved midvinter.

Hvinand, toppet skallesluger, stor skallesluger og mosehornugle er som trækfugle ikke til stede i området i national eller international væsentlig forekomst.

Som eksempel på en bemærkelsesværdig art i området, som ikke er på udpegningsgrundlaget kan nævnes Baltisk svingel, som har en lille og truet forekomst i området. Arten er rødlistet som truet (EN).

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode realiseres, risikerer man generelt at miste et løft af områdets biologiske mangfoldighed og kvaliteten af levesteder for arter.

Man risikerer således, at den gode naturtilstand på en stor andel af naturarealerne ikke fastholdes.

Der er ligeledes risiko for, at naturtilstanden ikke vil blive forbedret på de arealer af lysåbne naturtyper som har en moderat naturtilstand og som har behov for bekæmpelse af invasive arter og en fremadrettet sikring af en hensigtsmæssig drift.

Hvis ikke indsatsprogrammet realiseres risikerer man endvidere, at der ikke opnås mulighed for større naturoplevelser for befolkningen i området. Sekundært kan en positiv indvirkning på befolkningens sundhed herved mistes.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om opdatering af vejledning til klappning i Natura 2000-områder, hvilket forventes at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området. Såfremt planen ikke vedtages forventes denne effekt at udeblive.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Sikring af en hensigtsmæssig drift af de lysåbne naturtyper (herunder bl.a. grå/grøn klit (2130), klithede (2140), rigkær (7230) og avneknippevær (7210)), vil forbedre naturtypernes bevaringstilstand samt sikre deres karakteristiske flora og fauna eller sikre gode betingelserne for en genindvandring og etablering af naturtypernes karakteristiske flora og fauna og herved sprede naturtyperne og forbedre deres naturtilstand. En hensigtsmæssig drift af naturtyperne vil ligeledes gavne rødrygget tornskade og hedelærke såvel som arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

En grundlæggende indsats på hedearealer vil kunne sikre naturtypens karakteristiske flora og fauna og herved naturtypens bevaringstilstand.

Bekæmpelse af invasive arter, særligt på klitnaturtyperne, vil medvirke til at sikre naturtyperne en naturlig og naturtype-karakteristisk flora og fauna.

Opdatering af vejledning om f.eks. klappning i Natura 2000-områder forventes at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området.

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000 område N153 Havet og kysten mellem Hundested og Rørvig er beliggende i Odsherred og Halsnæs Kommuner, der har et indbyggertal på i alt ca. 64.000. Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som fx vil kunne medføre en ændret drift på arealerne.

1.4.3 Menneskets sundhed

Mange, især bynære, Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. vandring, løb og cykling, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper opnår en gunstig naturtilstand og at levesteder tilsvarende opnår en for arterne gunstig tilstand. Natura 2000-planen vil kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Det vurderes, at realisering af Natura 2000-planens indsatsprogram ikke vil have nogen væsentlig indflydelse på jordbunden, luftkvaliteten eller de klimatiske faktorer i området.

Opdatering af vejledning om f.eks. klapning i Natura 2000-områder kan potentielt få en positiv effekt på havbunden i og omkring Natura 2000-området.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Natura 2000-planens indsatsprogram omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Endvidere omfatter det hensigtsmæssig forvaltning af levesteder for de udpegede arter.

Det vurderes, at disse indsatser og Natura 2000-planens indsatsprogram som helhed ikke vil have nogen væsentlig indflydelse på materielle goder og kulturarv i området herunder betydning for fortidsminder, bygninger og arkitektur, som har betydning for lokalbefolkningen. En historisk skanse på Skansehage vurderes ikke at kunne påvirkes væsentligt af realisering af Natura 2000-planens indsatsprogram.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om at vurdere behovet for eventuel regulering af fiskeri. Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces.

1.4.6 Landskab

Hovedparten af landarealerne findes på Rørvig-halvøen i Vestsjælland i form af klitområderne vest og syd for Korshage, kærømråderne omkring Flyndersø samt hele Skansehage og Dybesø. I øvrigt er de mest fremtrædende naturtyper omkring Korshage og på Skansehage klithede og grå/grøn klit.

Store lavvandede områder mellem Hundested og Rørvighalvøen er delvis dækket af ålegræs ud til en dybde på omkring 5-6 meter, men bevoksningen er over store områder meget tynd.

Korshage og Flyndersøområdet blev fredet i 1950 med det formål at sikre arealet i den daværende tilstand, herunder bl.a. at forhindre, at området opdyrkes, bebygges eller beplantes. Dybesø og de nære omgivelser er omfattet af en tilsvarende fredning fra 1959.

Det vurderes at udmøntning af Natura 2000-planens indsatsprogram ikke vil få nogen væsentlig indvirkning på landskabet i området, idet den hovedsageligt handler om at videreføre eksisterende drift, som til dels har været understøttet af bestemmelserne i områdets fredninger.

1.4.7 Arter

Dette Natura 2000-område rummer levesteder for, rastende ederfugle, ynglende rødrygget tornskade og orkideen mygblomst, som er på udpegningsgrundlaget.

Udmøntning af Natura 2000-planens indsatsprogram vurderes at kunne påvirke områdets levesteder for arter på udpegningsgrundlaget samt på andre arter herunder Bilag IV-arter, knyttet til græsningsbetingede naturtyper, fordi planen indeholder indsatser til forbedring af tilstanden af habitatnaturtyper og en opdatering af vejledningen vedrørende klapning i Natura 2000-områder.

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Korshage og Flyndersøområdet blev fredet i 1950 med det formål at sikre arealet i den daværende tilstand, herunder bl.a. at forhindre, at området opdyrkes, bebygges eller beplantes. Dybesø og de nære omgivelser er omfattet af en tilsvarende fredning fra 1959.

Udmøntning af Natura 2000-planens indsatsprogram vurderes ikke at ville være i modstrid med indholdet af fredningerne i området, idet de ikke indebærer bebyggelser, opdyrkning, beplantning og lignende.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Forekomst af invasive arter er en trussel, fordi arterne breder sig hurtigt og udkonkurrerer de arter, der er karakteristiske for naturtyperne.

Nogle af områdets forekomster af klithede og grå/grøn klit er mere eller mindre truet af invasive arter.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak kan påvirke næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition.

Spildevandsudledninger og udvaskning af næringsstoffer fra landsarealer, kan påvirke søer, vandløb og marine områder i negativ retning.

Klapning kan potentielt have negativ indvirkning på de marine naturtyper herunder dyre- og plantelivet samt havbunden.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Planen indeholder en indsats om bekæmpelse af invasive arter, idet invasive arter medvirker til at forringe naturtilstanden. Derudover indeholder planen en målsætning om etablering af og fastholdelse af pleje på de lysåbne naturtyper. Denne indsats vil ligeledes medvirke til at bekæmpe de invasive arter inden for Natura 2000-området.

Natura 2000-planen indeholder ingen konkrete indsatser, der kan forværre eller forbedre depositionen af kvælstofforbindelser i området. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven.

Planen indeholder heller ikke konkrete indsatser til at modvirke evt. næringstofpåvirkning af marine områder fra spildevandsudledninger og udvaskning fra landarealer. Indsatskrav for vandkvaliteten håndteres gennem vandområdeplanerne.

Natura 2000-planens indsats om opdatering af vejledning om f.eks. klapning i Natura 2000-områder vil potentielt kunne få en bred positiv effekt på dyre- og planteliv samt havbunden i og omkring Natura 2000-området.

1.6 Internationale miljøbeskyttelses mål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelses mål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU-lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr.119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundslande har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen på-virkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at

		<p>skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område N153, Havet og kysten mellem Hundested og Rørvig, vil Natura 2000-planen medvirke til at hindre tilgroning af lysåbne naturtyper (herunder bl.a. grå/grøn klit (2130), klithede (2140), rigkær (7230) og avneknippevær (7210)). Det vil samtidig forbedre levestederne for naturtypernes karakteristiske flora og fauna eller sikre gode betingelserne for en genindvandring og etablering af naturtypernes karakteristiske flora og fauna og herved sprede naturtyperne og forbedre deres naturtilstand. En hensigtsmæssig drift af naturtyperne vil ligeledes gavne rødrygget tornskade og hedelærke såvel som arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.</p> <p>En grundlæggende indsats på hedearealer vil kunne sikre naturtypens karakteristiske flora og fauna og herved naturtypens bevaringstilstand. Bekæmpelse af invasive arter, særligt på klitnaturtyperne, vil medvirke til at sikre naturtyperne en naturlig og naturtype-karakteristisk flora og fauna.</p> <p>Opdatering af vejledning om f.eks. klapning i Natura 2000-områder forventes at kunne afbøde negative effekter på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området.</p>
Befolkningen	X	<p>Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som fx vil kunne medføre en ændret drift på arealerne.</p> <p>Planen vurderes at bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket giver mulighed for større naturoplevelser.</p>
Menneskers sundhed	X	<p>Natura 2000-planen bidrager til sikre, at de beskyttede naturtyper og arters levesteder opnår en gunstig bevaringstilstand på biogeografisk niveau, hvilket generelt forbedrer naturens kvalitet. Naturområder af høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området og dermed menneskers sundhed.</p> <p>Natura 2000-planen vil kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag.</p>

Jordbund	X		Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbundens beskaffenhed, idet indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag, som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden, ligesom der heller ikke graves i området. Opdatering af vejledning om f.eks. klapning i Natura 2000-områder kan potentielt få en positiv effekt på havbunden i og omkring Natura 2000-området.
Vand		X	Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandområdeplanerne.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer		X	Det vurderes ikke, at realisering af Natura 2000-planens indsatsprogram vil have nogen væsentlig indflydelse på de klimatiske faktorer i området.
Materielle goder	x		Det vurderes, at planen ikke vil have nogen indflydelse på materielle goder i området hvad angår ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkningen. Adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnet "Flora, Fauna og Biologisk mangfoldighed", "Befolkningen" og/eller "Menneskets sundhed". Natura 2000-planen indeholder dog en indsats om at vurdere behovet for eventuel regulering af fiskeri. Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri vil dette potentielt kunne påvirke eventuelle eksisterende fiskeriinteresser i området.
Landskab		X	Korshage og Flyndersøområdet blev fredet i 1950 med det formål at sikre arealet i den daværende tilstand, herunder bl.a. at forhindre, at området opdyrkes, bebygges eller beplantes. Dybesø og de nære omgivelser er omfattet af en tilsvarende fredning fra 1959. Det vurderes, at udmøntning af Natura 2000-planens indsatsprogram ikke vil få nogen væsentlig indvirkning på landskabet i området, idet den hovedsageligt handler om at videreføre eksisterende drift, som til dels har været understøttet af bestemmelserne i områdets fredninger.
Kulturarv, herunder kirker,		X	Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen berører

arkitektonisk arv og arkæologisk arv.			ikke områder omkring fx kirker, mindesmærker og arkitektur. En historisk skanse på Skansehage vurderes ikke at kunne påvirkes af realisering af Natura 2000-planens indsatsprogram.
Arter	X		Dette Natura 2000-område rummer levesteder for rastende ederfugle, ynglende rødrygget tornskade og orkideen mygblomst, som er på udpegningsgrundlaget. Udmøntning af Natura 2000-planens indsatsprogram vurderes at kunne påvirke områdets levesteder for arter på udpegningsgrundlaget samt på andre arter herunder Bilag IV-arter, knyttet til græsningsbetingede naturtyper, fordi planen indeholder indsatser til forbedring af tilstanden af habitatnaturtyper og levesteder for arter, herunder en opdatering af vejledningen vedrørende klappning i Natura 2000-områder.
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater		X	Korshage og Flyndersøområdet blev fredet i 1950 med det formål at sikre arealet i den daværende tilstand, herunder bl.a. at forhindre, at området opdyrkes, bebygges eller beplantes. Dybesø og de nære omgivelser er omfattet af en tilsvarende fredning fra 1959. Udmøntning af Natura 2000-planens indsatsprogram vurderes ikke at ville være i modstrid med indholdet af fredningerne i området, idet de ikke indebærer bebyggelser, opdyrkning, beplantning og lignende.
Kumulative effekter	X		Natura 2000-planen har til formål at forbedre eller sikre en god tilstand af naturtyper og af levesteder for arter på områdets udpegningsgrundlag. Indsatsprogrammet i planen vedrører forskellige elementer af arter og naturtypers krav til optimal tilstand. Realisering af flere forskellige indsatser fra Natura 2000-planens indsatsprogram vil derfor forventeligt resultere i en kumulativ positiv effekt på tilstanden af naturtyper og/eller arters levesteder.

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planen har fokus på sikring eller forbedring af den eksisterende udpegede natur i området. Planens indsatser i den retning vil potentielt kunne resultere i ændringer i områdets tilgængelighed for befolkningen. Indsatser om pleje af eksisterende natur, samt udlægning af landbrugsarealer til natur vil ske efter aftaler mellem lodsejer og kommune og med økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.

Planens indsats om at vurdere behovet for eventuel regulering af fiskeri vil potentielt kunne påvirke eventuelle eksisterende fiskeriinteresser i området. Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundslande. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

Overvejelserne har ført til, at der i Forslag til Natura 2000-planen for N153 Havet og kysten mellem Hundested og Rørvig planlægges gennemført en særlig indsats om at arbejde for at sikre de lysåbne naturtyper - herunder særligt klithede, grå/grøn klit, rigkær og tidvis våd eng - en hensigtsmæssig hydrologi, drift, pleje og iværksætte bekæmpelse af invasive arter.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Omkring og øst for Flyndersø støder naturtyperne rigkær (7230), tidvis våd eng (6410) og avneknippemose (7210) op til hinanden med glidende overgange. Rigkær og tidvis våd eng har på nationalt og regionalt niveau haft en stor tilbagegang.

I forvaltningen af naturtyper omkring Flyndersø prioriterer planen rigkær (7230) og tidvis våd eng (6410) over avneknippemose (7210).

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk MiljøVurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Havet og kysten mellem Hundested og Rørvig (nr. 153). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk